

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 289. — ŠTEV. 289.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 10, 1923. — PONDELJEK, 10. DECEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

ALVARO OBREGON SE OPIRA NA KMETE

Strogo odredbe proti nazadnjaškim vstašem v Mehiki. — Voditelji strokovnega delavskega gibanja izjavljajo, da je sedanji upor delo potrošniških magnatov, ki se veselo zmed v deželi, da zamorejo ribariti v kalnem. Inozemski kapitalisti so zadovoljni.

Mexico City, Mehika, 9. decembra. — General Calles, kandidat naprednih elementov za predsedniško mesto, je umaknil svojo kandidaturo, ker so se uprli nazadnjaški vojaški voditelji. Dal je predsedniku Obregonu na razpolago svojo službo v boju proti vstašem v državah Vera Cruz in Jalisco.

Predsednik je sprejel ponudbo ter imenoval generala poveljnika zveznih čet proti vstašem, katerim načelujeta generala de la Huerta in Sanchez.

General Calles se je dalj časa posvetoval z Obregonom, predno je objavil, da odstopi kot predsedniški kandidat.

Priprave za zatrtje ustaje so se že pričele. Vlada ima na razpolago dosti letal, in voditelji ustaškega gibanja bodo stavljeni pred vojno sodišče, če jih bo armada ujela.

Predsednik Obregon je izdal proklamacijo, v kateri pravi: —

“Vlada ne more trpeti sedanjih razmer v republiki in jih tudi ne bo trpela.”

Predsednik je naročil svojemu vojnemu ministru, naj pokliče pod orožje rezerve ter naj se obrne v slučaju potrebe na farmerje in delavce, ki bodo brez dvoma podpirali vlado.

Vstajo imenujejo udarce reakcionarjev, naperjen proti narodu.

28.000 zveznih vojakov je odkorakalo proti Vera Cruzu, kjer so koncentrirani vstaši. Zveznim četam poveljuje general Amaro, Almazan in Topete.

Vladni uradniki izjavljajo, da se je položaj že izboljšal in da bodo lahko zvezne čete v kali zadušile vstajo ter napravile zopet red.

Najnovejši razvoji so jako zmanjšali nevarnost vojaške diktature.

Vera Cruz, Mehika, 9. decembra. — Glavni kolovodja vstaje, general Sanchez, je objavil dolgo poslanico, v kateri trdi, da ima na razpolago 22.000 mož, 230 strojnih pušk, 4 baterije artilerije, ter vse bojne ladje v tukajšnjem pristanišču.

Elemente, ki so se borili proti Carranzu, je pozval, naj se mu pridružijo ter strnoglavijo Obregonovo vlado, ki se opira na farmerje in delavce.

V proklamaciji pravi, da je dala sedanja vlada organiziranim delavcem velike predprave in da je vsled tega naravnost anarhistična.

Uradna sporočila glede vstaje nudijo zaenkrat precej nejasno sliko. Poročila ameriškega pooblaščenca v mehiškem glavnem mestu pravijo, da so bile poslano proti upornikom zvezne čete.

Po njegovem mnenju se omejuje gibanje na državo Vera Cruz. Poročila ameriških konzularnih uradnikov izjavljajo, da se ameriški interesi veselo nastopa vstašem. Vstaši so vzdržali popoln red in so sprejeli odločne odredbe proti boljševškemu izbruhu. Iz teh poročil je razvidno, kakšen je resničen namen te vstaje proti Obregonovi vladi. Brez dvoma jo podpirajo inozemski ter ameriški kapitalisti, katerim ni hotel biti Obregon slepo orodje.

MORILEC BANČNIH USLUŽBENCEV PRIJET

V Hoboken so aretirali Johna Farina, katerega sta brata Diamond obdolžila, da je umoril oba bančna uslužbenca. — Trije so ga identificirali.

V soboto zjutraj so aretirali v Hoboken Johna Farina, katerega je Morris Diamond obdolžil, da je bil eden dveh mož, ki sta ustrelila bančna uslužbenca Barlowa in McLaughlina na železniški postaji v Brooklynu.

Zaprli so ga v Hudson County ječnišnici.

Policijska pravi, da so ga aretirali zastran najnovejših informacij, ki so jih dobili o njem.

Hobokenski detektivji so dobili poročila o fantastičnih govoricah, ki krožijo po mestu ter so izvedli od dveh starih žensk za bivašče moža, katerega so iskali odkar je Morris Diamond podal svojo izjavo.

Policijska je dobila Farino v postelji v stanovanju na Jefferson Street v Hoboken.

Na policijski postaji so ga pred-

stavili devetim osebam, ki so videli napad.

Priče so prišle iz New Yorka. Trije so ga takoj označili kot morilec.

Nadaljni moški je pa izjavil, da je videl Farino neposredno po streljanju in ropu.

Štiri priče so rekle, da niso še nikdar videli Farine. Neka ženska je izjavila, da ga je videla v tovarni Diamonda.

Okrajni pravdnik Dodd iz Brooklyna je izjavil, da bo Farino takoj obtožil.

V Farinovi sobi so našli tri revolverje. Ležal je v postelji. Detektivji so bili tako nagli da se ni mogel poslužiti orožja. V istem stanovanju so aretirali še dva moža in eno žensko.

ŠVICA BO POVEČALA DRŽAVNI PRORAČUN.

Bern, Švica, 8. decembra. — Švicarski državni proračun za prihodnje leto, ki kaže 258 milijonov frankov dohodkov ter nekaj več izdatkov, bo zahteval za upravo švicarske armade en milijon in pol frankov več kot pa v preteklem letu.

“SPEAKER” IN “FLOOR LEADER” V ZBORNICI

Poslanec Gillet iz Mass. (na levi) je bil izvoljen “speakerjem” poslanske zbornice. Poslanec Longworth iz Ohio, zet pokojnega predsednika Roosevelta, je postal “Floor Leader”. Njegov prednik je bil poslanec Mondell.

BOLJŠEVIKE JE TREBA ČIMPREJ PRIZNATI

Progresivno krilo v kongresu zahteva takojšnje priznanje Rusije. — Pred tem naj se uredi vprašanje dolgov in medsebojnih zahtev.

Washington, D. C., 9. dec. — V svojem komentarju glede poslanice predsednika Coolidgea je rekel senator Norris iz Nebraske, voditelj progresivnega krila v senatu, da bo zahtevala njegova stranka priznanje Rusije in pred priznanjem razpravo glede dolgov in medsebojnih zahtev. Pogajanja glede medsebojnih zahtev pa niso tako velikanske važnosti, kajti gospodje, ki se zavzemajo za zahteve ameriških državljanov glede izgub, naj pomislijo rajše na zgodovino ameriških odnosov z Anglijo in Francijo. Amerika je vedno priznavala Anglijo, medtem ko je zahtevala od Anglije je odškodnino in ko je par let pozneje neko sodišče prisodilo Ameriki petnajst milijonov dolarjev odškodnine, je Anglija izplačala ta znesek.

Amerika tudi ni umaknila svojega priznanja Francije, čeprav ni Francija plačala niti kapitala niti obresti.

Rusija je brez dvoma pripravljena predložiti zadeve odškodnin pristojnemu tribunalu ter prijaviti tudi svoje lastne zahteve, kakor hitro bo Amerika predložila svoje. Obe deželi se bosta nato brez dvoma pokorili pravoreku tega razsodišča. Krivivno pa je zahtevati, naj prizna Rusija svoje obveznosti, še predno prizna ameriška vlada sovjetsko rusko vlado.

Senator Magnus Johnson iz Californije je rekel:

Poslanec kaže, da se vlada ne briga za inozemsko politiko, da pa se zaveda vrednosti trgovine z Rusijo in da bo temboljše, čimprej bodo zopet uveljavljeni trgovski odnosi med obema deželama.

Senator Ladd je mnenja, da se nagiba predsednik Coolidge k pogajanju z Rusijo.

RAZNE NOVICE IZ DELAVSKEGA SVETA

Premogarji Lehigh Valley Company so zastrajkali. — Sedem premogarjev ubitih v eksploziji, v rovu Blackhawk Coal Company.

Scranton, Pa., 8. decembra. — Sedemnajst tisoč premogarjev Lehigh Valley Coal Company, ki so zaposleni v rovi Moosic Pitston okraja, je danes zastavkalo. Tozadevni sklep je bil sprejet, ko je sporočil pritožilni komitej na seji, ki se je vršila včeraj zvečer v Exeter, da ni mogel dobiti nobenega zadovoljivega odgovora glede starih sporov od obratnega vodstva.

Okrajni organizator Philbin in drugi uradniki United Mine Workers so znova skušali pregovoriti delavce, naj ne zastavkajo, a vsi njihovi poskusi so bili zaman.

Glavna pritožba se glasi, da noče kompanija opremiti vsake lokalne unije s predpisano mezdno listino.

Tudi stavka 20.000 premogarjev Hudson Coal Company bo izbruhnila, ker nočejo baroni vpoštovati pritožb delavcev.

Hazard, Ky., 8. decembra. — Včeraj se je završila v rovu Blackhawk Coal Company, 12 milj od tukajšnjega mesta eksplozija plina. Sedem premogarjev je bilo na mestu mrtvih. Šest jih je bilo močno poškodovanih. Eksplozija se je pripetila v hodniku tritisoč čevljev od vhoda v rov. Njena sila je bila tako velika, da je bilo porušeno poslopje urada, stoječe ob vhodu v rov.

Strasna železniška nesreča.

Pri Forsyth, N. Y., se je pripetila velika železniška nesreča. Ekspresni vlak Twentieth Century Limited, št. 3 je trčil v vlak št. 2. Devet oseb je bilo na mestu mrtvih. Med mrtvimi so tudi štiri ženske.

Ranjenih je nad 40 oseb. Ko se je pripetila nesreča, so vsi potniki spali.

KAL MALARIJE JE ZDRAVILO ZA PARALIZO

Bolniki, trpeči na “neozdravljivi” bolezni, so bili ozdravljeni s pomočjo novega načina zdravljenja. — Kal malarije glavni faktor.

Rim, Italija, 9. decembra. — Specijalisti za malarijo v Italiji so eksperimentalni s kalmi te zdravne bolezni na pacientih, katerih se je lotila progresivna ali počasno napredujoča paraliza. Dejstvo, da je mogoče uveljaviti taka zdravljenja, je najprvo objavil neki nemški specijalist pred par leti in italijanski specijalisti v malarijskih bolnicah Pontino močvirij, ki so bili od početka kaj skeptični, so prepričani sedaj, da zasluži ta način zdravljenja popolno pozornost.

V številnih bolnicah Italije najdemo slučaje progresivne ali napredujoče paralize in tozadevni bolniki nadaljujejo s svojim trpljenjem, dokler jih ne ogre malka smrt. Simptomi te tragične bolezni obstajajo v glavnem iz duševnih motenj, izgube moči in spomina in v nekaterih slučajih postane slabost možganov tako velika, da se pojavi melanholijski in delirij. Včasih se pojavi kakor izboljšanje, ki pa traja malo časa.

Pred nedavnim časom so zdravniške diagnoze proglasile, da je ta oblika paralize neozdravljiva. Zdravniki so preiskovali različna zdravilna sredstva, a so dosegli pri tem kaj majhne uspehe. Pogosto se jim je posrečilo olajšati agonijo, a smrt je ponavadi prišla po tretjem ali petem letu. Tekom preteklega stoletja so zdravniki pogosto zapazili, da se je stanje bolnikov, trpečih na progresivni paralizni, pogosto izboljšalo, če so tudi zboleli na kozah, pljučnici, malariji ali izpahu. V Rusiji so po epidemiji legarja zapazili, da se je zdravstveno stanje paraličnih bolnikov tekom druge bolezni izboljšalo. Tudi iz statistik drugih dežel je bilo razvidno, da so nalezljive bolezni skoro brez izjeme izboljšale stanje paraličnih bolnikov.

Slavni dunajski zdravnik, profesor Wagner von Jauregg je krog leta 188 eksperimentalno ter dosti pisal glede olajšanja ter ozdravljenja paralize potom serumu legarja in izpaha. S svojimi eksperimenti je nadaljeval do leta 1917, ko je poskusil umetno inficiranje svojih pacientov s kalni malarije. V dotičnem letu je ozdravil devet paraličnih pacientov. Njegov uspeh je bil tako velik, da so se mogli trije njegovih pacientov vrniti k prvotnemu delu ter ga opravljati s staro močjo. Leta 1919 je bila tozadevna metoda izpremenjena ter preiskavana v večjem obsegu v bolnicah na Dunaju, to metodo se je preiskovalo tudi v bolnicah na Holandskem in v republiki Peru, a v zadnjem slučaju se je uporabili kali, ki povzročajo tropično mrzlico.

Metoda ozdravljenja obstaja iz injeiranja ali vbrizganja dveh in pol kubičnega centimetra krvi, vzete iz pacienta, ki trpi na malariji. Nekateri zdravniki so se poslužili tudi intervalnih vbrizganj ali vbrizganj med žile-vodnice.

Kri se lahko uporablja brez mešanja s kako drugo tvarino ali pa s citratom sode. Najbolj ugodni letni čas za to ozdravljenje je spomlad ter sploh milo vreme. Mrzlica se razvije v bolniku v petih do tridesetih dneh po vbrizganju, a ponavadi od desetih do petnajstih dni. V pričetku zdravljenja je mrzlica neredna, a postane bolj močna, a le pri starih pacientih je infekcija resna. Mrzlica se zniža s pomočjo kinina.

HINDENBURG NAJ BO VODJA NEMCEV

Ludendorff in Hitler sta izgubila veliko na svojem ugledu. Dunajčanje so povabili 500 berlinskih otrok za Božič. Nemška državna blagajna je prazna. — Tiskarne, ki so tiskale bankovce, so prenehale obratovati. — Edinole zlata marka še nekaj velja.

Berlin, Nemčija, 9. decembra. — Kapitan Ehrhardt je uvedel veliko agitacijo, naj postane Hindenburg voditelj nemškega naroda.

Ludendorff in Hitler sta se pri zadnjem bavarskem puču preveč umazala, da bi bila deležna v Nemčiji še kakega spoštovanja.

Hindenburg je edini človek v Nemčiji, ki ima še kaj vpliva.

Berlin, Nemčija, 9. decembra. — Z Dunaja je dospelo ugodno poročilo, namreč, da bodo Dunajčanje za Božič povabili na Dunaj petsto najbolj revnih nemških otrok.

Na Dunaju bodo ostali teden dni ter bodo gostje tamšnjih premožnejših ljudi.

Berlin, Nemčija, 9. decembra. — Državne blagajne, blagajne zveznih držav in občinske blagajne so prazne. Niti toliko denarja ni, da bi mogli plačati 1. januarja železniške, poštne in brzojavne uslužbenec.

Edini denar, ki ima še kaj vrednosti, je zlata marka. Delavci hočejo biti plačani v zlatu. Tiskarne so prenehale tiskati bankovce.

Zunanji minister Stresemann si na vse mogoče načine prizadeva pregovoriti zaveznike, da bi znižali okupacijske stroške. Francozi enostavno ignorirajo njegove zahteve.

Uspehi s progresivno paralizno so zagotovljeni, a ničesar ni bilo mogoče doseči dosedaj v slučaju hitre paralize.

Slučaji nove paralize imajo vedno prilike, da se jih ozdravi, a v slučaju zastarele paralize je mogoče doseči le olajšane ter izboljšanje splošnega položaja. Veliko previdnost je treba uporabiti v slučajih uporabe tega zdravljenja pri starih ljudeh, kajti v številnih slučajih se pojavijo resne komplikacije vsled umetne infekcije. Našlo se je, da je mogoče močne ljudi, ki so ravnokar zboleli na paralizni, ozdraviti ter jih poslati nazaj na delo, a seveda pod pogojem, da ne zavlečejo za daljšo dobo korenitega zdravljenja.

POPLAVA NA REKI.

Reka, 7. decembra. — Voda, ki teče skozi to mesto, je jako narasla. Južni del Sušaka je pod vodo.

ZDRAVSTVENO STANJE VOJVODE AOSTE.

Rim, Italija, 9. decembra. — Zdravstveno stanje vojvode d'Aosta, nečaka italijanskega kralja, ki boleha za pljučnico, se je poslabšalo. Zdravniki se boje najhujšega.

NEPOOBLAŠČENI ZOBOZDRAVNIKI V NEW JERSEY.

Trenton, N. J., 9. decembra. — Državne oblasti, ki registrirajo in nastavljajo zobozdravnike, so uvedle preiskavo, ki je dognala, da je v državi New Jersey dosti neusposobljenih in neregistriranih zobozdravnikov.

Tajnik tozadevne državne oblasti je izjavil, da so pričeli zasledovati več nepostavnih zobozdravnikov v srednjem in južnem delu države. Takih zobozdravnikov je največ v gosti obljudenih okrajih.

Državnega pravdnika so že pozvali, naj uvede preiskavo ter nastopi proti tem sleparjem, kakor hitro bo ugotovljeno, da so dobili svoje diplome nepostavnim potom.

KOLENDAR

za leto 1924

STANE SAMO 40c

Naročite ga takoj, da ne boste brez njega

“GLAS NARODA”
82 Cortlandt St., New York

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje “Poštni čekovni zavod” in “Jadranska banka” v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din.		\$12.50
2000 Din.		\$24.80
5000 Din.		\$61.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje “Jadranska banka” v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir		\$ 9.90
300 lir		\$14.55
500 lir		\$23.75
1000 lir		\$46.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računimo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

Za pošiljatelj, ki prisegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natpne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4227 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Bank.

Sentimentalen roman.

Arkadij Averčenko.

Mladenec se je zaljubil v neko deklo. Pri znanjih jo je videl, se njo seznanil in se vanjo zaljubil. Stara reč.

Pa tudi deklo se je zaljubilo vanj. Taka naključja so prav navadna.

Šla sta v kino in v opero. Zaljubljena sta bila drug v drugega vedno bolj, in sicer po isti stopnji, kakor sta posejala kinematografe, opere, cirkuse in gledališče z lutkami.

Mladenec je šinila v glavo idealna misel: odkriti dekletu ljubezen in mu ponuditi roko in srce.

Bil je navihaneec in je dobro vedel, da je pri tem prva stvar pasti na kolena. Potem pač nobeno deklo ne odreče.

Toda kje naj izvede ta telovadni nastop?

V operi? V cirkusu? V gledališču je svetlo in polno ljudi. Povsod je tako nabito, da se jabolko nima kam pasti, ne pa da bi se mladenec padel na kolena.

V kinu? Tam je npr. temno pa tudi to je slabo. Dekle si lahko misli, da je izgubil klobuk in da ga sedaj išče, plaže se po kolenih. Pri takih stvareh zadostuje trenutno netočno razumevanje — in vse gre po vodi.

Mladenec je tudi že mislil povabiti deklo k sebi na dom, toda ona je bila zelo boječa in ne bi šla nikdar na tako vabo.

Hipoma pa mu je šinilo v glavo.

— K njej pojdem!

— Ali bi vas smel obiskati, Marija Petrovna? — je vprašal nekdo s sladkim glasom.

— Mm... prosim. Ampak pri meni je tesno.

Mladenec je primerjal ta pomslek s pogovorom:

— V tesnobi se ne pomeni v stiski.

— No, dobro, pridite.

— Prav gotovo pridem. Bova malo posedela in sanjala. Vi mi boste kaj zaigrali.

— Na čem?

— Kaj nimate nobenega instrumenta?

— Imamo. Za odpiranje sardin.

— Da, — je žalostno priznal mladenec. — S tistim ne boste igrali. No, vseeno pridem.

— V tesnobi se ne pomeni v stiski.

— No, dobro, pridite.

— Prav gotovo pridem. Bova malo posedela in sanjala. Vi mi boste kaj zaigrali.

— Na čem?

— Kaj nimate nobenega instrumenta?

— Imamo. Za odpiranje sardin.

— Da, — je žalostno priznal mladenec. — S tistim ne boste igrali. No, vseeno pridem.

— V tesnobi se ne pomeni v stiski.

— No, dobro, pridite.

— Prav gotovo pridem. Bova malo posedela in sanjala. Vi mi boste kaj zaigrali.

— Na čem?

— Kaj nimate nobenega instrumenta?

— Imamo. Za odpiranje sardin.

— Da, — je žalostno priznal mladenec. — S tistim ne boste igrali. No, vseeno pridem.

— V tesnobi se ne pomeni v stiski.

— No, dobro, pridite.

— Prav gotovo pridem. Bova malo posedela in sanjala. Vi mi boste kaj zaigrali.

— Na čem?

— Kaj nimate nobenega instrumenta?

— Imamo. Za odpiranje sardin.

— Da, — je žalostno priznal mladenec. — S tistim ne boste igrali. No, vseeno pridem.

— V tesnobi se ne pomeni v stiski.

— No, dobro, pridite.

— Prav gotovo pridem. Bova malo posedela in sanjala. Vi mi boste kaj zaigrali.

— Na čem?

— Kaj nimate nobenega instrumenta?

— Imamo. Za odpiranje sardin.

— Da, — je žalostno priznal mladenec. — S tistim ne boste igrali. No, vseeno pridem.

— V tesnobi se ne pomeni v stiski.

Dr. Cook in njegova zgodovina.

Raziskovalec z Bushwick Avenue v Brooklynu, ki je bil počaščen kot raziskovalec Severnega tečaja a na Danskem in v Ameriki, koga arktična raziskovanja pa so bila navadna sleparija, je končal svojo karijero v Texasu, kjer je bil obsojen kot slepar s petrolejskimi akcijami.

Na ta način se je nedavno izrazil sodnik Killits zveznega sodišča v Fort Worth, Texas, ko je obsodil na štirinajst let in devet mesecev ječe ter na \$12.000 globe moža, ki je bil pred štirinajstimi leti centralna osebnost dveh očividno največjih sleparij v zgodovini. Obsojen je bil radi sleparij z akcijami petrolejskih podjetij.

Neverjetna karijera dr. Fredricka Cooka, zdravnika in raziskovalca, je bila zaključena po razkritjih, tikajočih se njegove Petroleum Producer's Association, ki je "konsolidirala" bankrotne petrolejske podjetja ter napotila delničarje, da so kupovali delnice konsolidiranja na temelju izjav, da bo plačevala družba po 20 zdaj in po 100 odstot. pozneje. Cook je star sedaj 58 let. Če bo odsedel polno mu odmerjeno kazen, bo zelo star človek, ko bo prišel iz ječe.

Septembra meseca 1909 je prišel dr. Cook iz arktičnih krajev priko Kodanja ter objavil da je dosegel Severni tečaj tekom preteklega aprila. Sprejet je bil z velikanskim navdušenjem kot premagalec severnih višin. Navdušenje pa se je izpremenilo v paralično presenečenje par dni pozneje, ko je pokojni admiral Peary, ki je prišel na drugi poti navzdol, brzojavil, da je dosegel Severni tečaj in da ni bil dr. Cook "izven vidika zemlje".

Nato slediča kontroverza je brez primere ter še danes ni pozabljena.

Dr. Cook je bil broklynski zdravnik. Živel je dolgo časa na Bushwick Avenue. Rodil se je v Callicoon Depot, New York, kot sin nemških staršev ter je prišel v New York v starosti šestnajstih let. Najprej je prevažal z vozom, mleko ter zaslužil po pet dolarjev na teden. Bil je inteligenten, dober delavec ter ambiciozen, in kmalu si je prihranil dosti denarja, da je šel na newyorško vseučilišče in pozneje na College of Physicians ali Surgeons, katero je tudi častno dovršil.

Dr. Cook je bil mož železne narave ter zelo magnetične osebnosti. Njegova prva izkrunja v severnih krajih je bila kot zdravnik prve Pearyjeve ekspedicije leta 1891 in 1892. Leta 1897 in 98 je bil zdravnik, antropolog in fotograf belgijske arktične ekspedicije. — Leta 1901 pa je bil zopet član Pearyjeve severne ekspedicije.

Leta 1906, po ponesrečenem poskusu, da se premaga Mount McKinley, najvišjo goro v Ameriki, je napravil drugo potovanje v Alasko s skupino ljudi, ki je vključevala dr. Parkerja, iznajditelja in znanstvenika, ki je bil takrat član Columbia vseučilišča. Ker ni mogla najti poti na vrh gore, se je ekspedicija vrnila, a dr. Cook je ostal ter rekel, da bo hodil na lov in štirinajst dni bližje ledeniku.

En mesec pozneje je Cook brzojavil da je dosegel z enim svojih tovarišev na vrh gore. Na živahen način je opisal težko pohoda na goro ter izjavil da mu je tekla kri iz ušes in nosa vsled velike višine; da ni mogel ostati na vrhuncu več kot dvajset minut in da je gora visoka 20.390 čevljev.

Leta 1907 je šel Cook z John R. Bradleyem iz New Yorka v Etah, Grenlandija, malo več kot šeststo milj od Severnega tečaja, kjer je preživel poletje z lovom. Bradley se je nato vrnil v New York, a Cook je odrinil proti severu. Avgusta meseca je pisal prijateljem v New York, da je našel novo pot do tečaja in da bo ostal da jo preizkusi. Bradley je po svojem povratku pojasnil, da je bila ekspedicija vzporedna v namenu, da se omogoči Cooku pohod proti Severnemu tečaju in da se je to za molčalo, ker je tudi Peary ob istem času skušal doseči tečaj.

Leta 1909 se je pojavilo precej skrbni glede varnosti Cooka, in vzporedni so bili napori, da se odpošlje pomožno ekspedicijo. V pričetku septembra pa je dosegel doktor Cook v Kodanjski pre-

netljivim sporočilom, da je bil na Severnem tečaju.

Izprva ni nihče mislil na ngovor in le malo jih je čakalo na dokaz resničnosti te izjave. Vseučilišče v Kodanjski se je sprejelo raziskovalca z vsemi častmi, ki so sploh mogoče, in kraljeva družina prisostvala predavanju dr. Cooka. Prestolonaslednik pa mu je izročil zlato kolajno Danske zemljepisne družbe.

Tudi druge dežele so komaj čakale, da ga sprejmejo ter obsujejo s častmi. Neki newyorški list je baje plačal \$30.000 za njegovo povest.

V ta položaj stvari pa je prišla brzojavka Pearyja, slična potresnemu sunku. Ko je bil obveščen Cook, je rekel, da niti malo ne dvomi o trditvi Pearyja, da je bil na Severnem tečaju.

Položaj je postal predmet splošnih razprav in pogovorov, kamorkoli je prišel brzojav novico o tem. Mnenja so bila seveda razdeljena in pristaši enega so imenovali pristaše drugega sleparje in fakirje.

Peary je izjavil, da je Eskimo, ki je spremljal Cooka, zanikal povest slednjega, da je bil na Severnem tečaju. Dolžil je tudi Cooka, da se je "polastil za samega sebe Eskima", katerega je Peary izvečal. Cook pa je trdil, da je odnesel Peary njegove provizije.

Stališče dr. Cooka je bilo prvokrat oslabljeno, ko je vseučilišče v Kodanjski priznalo, da niso vsebovali govori raziskovalca nikakega resničnega dokaza njegovih trditvev.

Medtem pa se je tudi raziskovalci hojo dr. Cooka na goro Mt. McKinley. Profesor Parker je nato vpriporil tozadevna raziskovanja, in sledili so mu še drugi.

Oktober 1909 pa je Edvard Barrill, ki je baje spremljal Cooka na vrh gore, pod prisego izjavil, da ni bil nikdar bližje kot štirinajst milj od gore, da je ponaredil zapiske v dnevnik po navodilu dr. Cooka in da je bila slika, katero je baje napravil Cook na vrhu gore, napravljena v resnici dvajset milj proč.

Dr. Cook je v odgovor izjavil, da so njegovi sovražniki pridobili Barrilla zase in da bo vpriporil nadaljno ekspedicijo, da dobi nazaj rekorde, katere je baje pustil na vrhu gore.

Med tem časom pa so postajali vedno močnejši dvomi, tikajočih se njegovih arktičnih razkritij. — Kodanjsko vseučilišče ga je naprosilo, če sme preiskati njegove zapiske in rekorde, in Cook je v to privolil z izjavo, da potrebuje še nekaj časa, da jih spravi v red. Objavljene slike, o katerih je rekel, da so bile napravljene tekom tega potovanja na tečaj, so bile v resnici napravljene osem let po prej.

Kodanjsko vseučilišče je nato izjavilo decembra meseca 1909, da ne more na temelju listin, predloženih od dr. Cooka, najti nobenega dokaza za njegovo trditvev.

Posamezni člani preiskovalnega komiteja pa so povsem javno izjavili, da so postali, z vsem ostalim svetom vred, žrtve velikanske sleparije.

Reakcija razpoloženja napram raziskovalcu je bila strašna in na višku javnih obsodb je izginil s površja. Nekaj časa se ni vedelo za njegovo bivališče. Končno so ga izsledili v Evropi, odkoder se je vrnil v Ameriko ter nastopil v vaudevillih kjer je trdil, da je v enem času pošteno mislil, da je bil na Severnem tečaju, da pa ne ve pozitivno, če je bil res ali ne.

Nekaj let zatem se ni lotil dr. Cook ničesar posebnega. Šel je na otok Borneo, potoval po Evropi ter prišel končno v Texas, kjer se je lotil biznisa. Pred nekako enim letom pa so postale oblasti pozorne na njegove operacije s petrolejskimi delnicami.

Oblasti so pronašale, da se peča z načrtom, kako dobiti še več denarja od ljudi, delničarjev petrolejskih družb, ki so pogorele.

Njegov načrt je bil ponuditi delničarjem dolar za dolar v bankrotnih kompanijah, če bi kupili gotov odstotek delnic nove kompanije, stvorjene iz spojitve bankrotnih. Glasi se, da je dobil na ta način velike svote denarja. Obtožen pa je bil tudi številnih drugih sleparij.

Dr. Cook je sedel tekom cele obravnave na svojem stolu, kot da ga cela stvar prav nič ne briga. V svojo lastno obrambo je pričal, da je eden najlahkovernejših ljudi na svetu, da je "praveca tarča" in da so ga osleparili prijatelji in sovražniki, ker se je spustil v njih dvomljive trgovske transakcije.

Mislil sem, da bomo lahko plačevali dividende, — je rekel glede svoje sleparske družbe. — Jaz bi ne osleparil nikogar. Ne hotel bi oslepariti niti sleparja samega.

Ta piškavi zagovor pa mu ni dosti pomagal in spoznan je bil krivim ter obsojen na štirinajst let ječe ter \$12.000 globe.

Oblasti domnevajo, da je poskril na sleparski način pridobljen denar, ki mu bo dobro služil, ko bo prišel enkrat iz ječe, če bo sploh kdaj prišel. Na vsak način pa je prefrigan in oblasti se niso dale voditi za nos od njegovih izjav, češ, da ni imel namena slepariti.

Tako se je končala v zvezni kaznilnici za enkrat karijera enega največjih sleparjev moderne časa, dr. Cooka.

Prezimovanje cvetic.

Če hočete imeti spomladi bujno, zdravo cvetje doma, morate privoščiti rastlinam, da se pozimi odpočijejo. Zato je važno, kam postavite rastlino čez zimo. Lovorja, oleandra, bršljana, mirte in tem sorodnih rastlin nne sme postaviti čez zimo v tople prostore, sicer ti začno prezgodaj poganjati, poganjki bodo slabi in polni mrčesa. Še nevarnejše je postavljati te rastline v tople in temne prostore, kajti pogubne bi 30 do 50 cm dolge mladice, katere bi moral spomladi odrezati. Rastline morajo prezimovati na hladnem in jih ne sme preveč zalivati. Dovolj je, ako jih zalijete prav redko, za to pa večkrat poskropite gornje dele rastline. Tako se rastline čez zimo odpočijejo in okrepčajo, spomladi pa tem bujnejše rastejo in cvetijo. Ne pozabi pa vsako pomlad menjati prst in znova pognojiti!

Prav tako narobe bi bilo, če bi morale rastline, ki ljubijo toploto, prezimovati v mrzlem; kajti listi bi jim očrneli in polagoma odpadli. Take cvetlice so boljše sobne cvetlice, kakor gumovec, begonija. Te rastline moramo imeti po zimi v prostorih, ki imajo 10 do 15 stopinj toplote. Najprej jih imejmo bolj na hladnem, potem pa bolj na toplem in jih zalivajmo. Nekatere rastline, ki morajo prav zaprav prezimovati na hladnem, n. pr. azeleje, fuksije itd., smemo postaviti v toplejši prostor šele, kadar vidimo, da začne brsteti listni in cvetni potki, nekako v januarju do sredfe februarja. Če jih denemo potem v kurjeno sobo in jih pridno zalivamo, se kmalu bujno razcvetijo. Ko pa so v polnem cvetju, jih postavimo bolj na hladno; tako evede ne bo kmalu odpadlo, ampak bomo dolgo uživali v krasoti polne cvetja.

Italijanski profesor o šolskem dekretu.

Učitelji v Julijski Krajini imajo ukaz, gojiti "konverzajo", to se pravi: vstopati otrokom v glavo posamezne italijanske besede. Konverzacija, poitalijančevanje — pouk v predpisanih predmetih je potnjen v kot. Kak bo rezultat take šole? Saj otroci ne bodo čisto nič znali, ko zapusté šolo! Profesor Pacioni piše v turinski "Stampi", da je člen 17. šolskega dekreta (določba za poitalijančevanje jugoslovenske šole) neizvedljiv, ako se noče, da se pokvarijo in zanemarijo pravilne zahteve prebivalstva. Italijanci na naj bo obvezen predmet, drugi predmeti pa naj se poučujejo v materinem jeziku.

Izpred sodišča.

Tatvina hmelja.

V Gotovljah sta tekom hmeljske sezi ukradla sedlarski pomočnik Ivan Prenk in delavec Ivan Brinove nekemu hmeljarju dve vreči hmelja. Za svojo lahkomiselnost se bosta pokorila sled izreka celjskega okrožnega sodišča vsak po 14 dni zapora.

Proslava nabora s pretepom.

Dne 26. junija ob priliki nabora v Brežicah se je nahajalo mnogo fantov tudi v rastlavravci Narodnega doma. Ko je stopil neki Gasper Verstovšek iz gostilne na prosto, je dobil nenkrat tezek udarec po glavi, vsled česar se je umaknil nazaj v gostilno. Pri vstopu je sililo več fantov v njega, nakar je nastalo splošno premevanje. Pri tej priliki je zasudil 20letni hlapec France Kocjan iz Gozduje Sušice Verstovšku nož.

NAZNANILO NAŠIM PRIJATELJEM V CLEVELANDU.

V zadnjem času smo prejeli nekoliko dopisov glede denarnih pošiljav, katere so dotične stranke izročile MR. ANTON BOBEK-U, 6104 St. Clair Avenue, Cleveland. Ker je Mr. Anton Bobek zastopnik za American Express Company je priporočeno, da take naloge izvršuje potomi te kompanije, kar je razvidno iz njegovih potrdil.

Z ozirom na to prosimo naše rojake, ki hočejo imeti pošiljate izplačane skoz nas, da nam pošljejo svoje naloge s Postal Money Order ali s čekom naravnost v New York. Vseled našega velikega prometa z Jugoslavijo in radi našega položaja v sredini denarnega trga smo v stanu računati najnižje cene za najhitrejša izplačila.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York
Glavno zastopstvo Jadranske Banke.

med rebra ter ga težko poškodoval. Okrožno sodišče v Celju mu je odmerilo v spomin na krvavi nabor 3 mesece poostrene ječe.

Spomniti se moramo, da je treba biti pravičen tudi napram nižjim.

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Sporočam tužnega srea sorodnikom, prijateljem in znanecem, da mi je nemila smrt iztrgala dragoga soproga

MIHAELA JERINA, doma iz Senožet, občina Dolosko, okraj Kamnik, po kratki, a silno mučni bolezni, zastrupljenjem krvi dne 29. novembra 1923.

Vsem, ki so mi ob urah tuge stali ob strani, izreklam tem potom svojo globoko zahvalo. Ne morem pa kaj, da bi ne izrekla prav posebno zahvalo Karlu Arbarju in njegovi soprogi ter Resnikovi materi, kateri so toliko storiili zame, da jih ne bom nikdar pozabila. Zahvaljujem se tudi vsem onim, ki so pokojniku poklonili tako lepe vence v počast po smrti. Srčna hvala torej vsem.

Ti pa, dragi soprogo, počivaj mirno, lahka naj ti bo ameriška gruda!

Zalujoča ostala:
Marija Jerina, soproga.
Newtown, Pa.
(10-12-12)

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi
v "Glas Naroda".

ZANIMIVE KNJIGE ZNANIH PISATELJEV po znižani ceni

Kako sem se jaz likal. Spisal Jakob Alešovec. Povest slovenskega trpina. V pouk in zabavo. 1. 2. in 3. del. Vsi 3 zvezki vsebujejo 448 strani, \$1.00

Ljubljanske slike. Spisal Jakob Alešovec. Vsebuje 30 opisov raznih slovenskih stanov, ima 263 strani, .70

Prihajač. Spisal Dr. Fr. Detela. Splošno priljubljeni ljudski pisatelj nam tu slika v krasni povesti življenje na kmetih z vso svojo resnobo in težavami ter nam predločuje ljudstvo resnično tako, kakršno je. Knjiga vsebuje 157 strani, .50

Juan Miseria. Spisal P. L. Coloma. Zelo zanimiva, iz španskega prevedena povest. Vsebuje 170 strani, .60

Ne v Ameriko. Spisal Jakob Alešovec. Povest Slovencev v pouk. Po resničnih dogodostavljene. Vsebuje 239 strani, .65

Darovana. Spisal Alojz Dostal. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. V to povest je vpleteno delovanje in boj med krščanstvom in poganstvom pri starih Slovanih. Vsebuje 149 strani, .45

Malo življenje. Spisal D. Fr. Detela. Kmečka povest, ki posega do dna v življenje slovenskega ljudstva ter se zlasti odlikuje po živo in resnično slikanih domačih značajih. — Vsebuje 231 strani, .55

Znamenje štirih. Spisal Conan Doyle. Kriminalni roman. Po vsem svetu znana povest, ki opisuje premetenost tajnega policista Sherlock Holmesa ter njegova bistrumna pota, kako je prišel na sled skrivnostnim zločinom. Vsebuje 144 strani, .50

Jernač Zmagovalec. Spisal Henrik Sienkiewicz. Dve značilni povesti iz ljudskega življenja in trpljenja. Vsebuje 123 strani, .45

Kadnja kmečka vojna. Spisal Avgust Šenoa. Zgodovinska povest. Slavn pisatelj nam opisuje, kako je nastal kmečki punt in kako so se na njem očaki, na čelu jim kmečki kralj Matija Gubec, nadalje kmet Elija Gregorič in drugi kmečki junaki borili zoper prevzetne graščake in junaško umirali mučeniške smrti. Vsebuje 378 strani, .70

POŠTNA PROSTA
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

